

Beslutningsforslag nr. B 109. Fremsat den 20. januar 2004 af Jann Sjursen (KD), Bodil Kornbek (KD), Mogens Nørgård Pedersen (KD) og Tove Videbæk (KD)

Forslag til folketingsbeslutning

om nedsættelse af en udviklingskommission

Folketinget opfordrer regeringen til at nedsætte en kommission, der skal gennemgå principperne for den danske bistand til udviklingslandene med henblik på at klarlægge, hvorledes Dan-

mark bedst kan bidrage til udviklingslandenes udvikling. Udviklingskommissionen skal sammensættes således, at medlemmerne repræsenterer såvel statslige som ikkestatslige instanser.

Bemærkninger til forslaget

Baggrund for forslaget

Danmark har en lang tradition for at yde bistand til den tredje verdens udvikling. I 2003 ydede Danmark knap 13 mia. kr. i udviklingsbistand. Dette er et betragteligt beløb. Det er derfor vigtigt i forhold til så vel skatteborgerne som udviklingslandene, at bistanden er til størst mulig gavn for befolkningen i udviklingslandene og i overensstemmelse med dens formål.

Regeringens femårsplan for dansk udviklingsbistand udstikker retningslinjerne og rammerne for den danske indsats på området. Der er tradition for, at der forud for tilblivelsen af handlingsplanen finder en lang høringsproces sted. Det har været tilfældet med såvel »En verden i udvikling« (1994), »Partnerskab 2000« (2000) og den handlingsplan, der gik forud for disse, og som i perioden 1989-1994 dannede udgangspunkt for dansk udviklingspolitik. »En verden til forskel«, der er regeringens prioriteringer for dansk udviklingsbistand frem til 2008, har ikke båret præg af samme åbenhed og høringsproces. Uafhængigt af vurderingen af den seneste handlingsplan er det nødvendigt med mellemrum at foretage en større gennemgang af dansk udviklingsbistand for derved at klarlægge og diskutere de langsigtede perspektiver for bistanden. Dette bør ske gennem nedsættelse af en udviklingskommission. Sidst Danmark havde et udvalg nedsat til at gennemgå principperne for den danske bistand til udviklingslandene var i 1980-1982. Udvalget afgav i december 1982 betænkning nr. 958. Det er således godt 20 år siden, Danmark anlagde et tilsvarende langsigtet perspektiv på dansk udviklingsbistand.

En udviklingskommission skal fremkomme med tilbundsående overvejelser om dansk ulandsbistand generelt, men også med mere specifikke overvejelser om nye temaer og tendenser inden for dansk udviklingsbistand. Mangelen på en åben høringsproces i forbindelse med »En verden til forskel« understreger kun nødvendigheden af, at de grundlæggende perspektiver for bistanden klarlægges og debatteres. Som det var tilfældet med den sidste udviklingskommission, kan disse overvejelser danne udgangspunktet for

den kommende strategi og femårsplan. Nedsættelsen af en udviklingskommission vil således kunne virke i samklang med femårsplanen. Kommissionens anbefalinger vil kunne indarbejdes i udviklingen af femårsplanen 2008, der således vil blive udarbejdet på baggrund af særdeles grundige overvejelser og langsigtede perspektiver.

Kommissionens arbejde

Udviklingskommissionens indsats bør indeholde to hovedprioriteter: For det første bør den kortlægge og vurdere dansk bistand med det formål at komme med anbefalinger om prioriteringen af den danske udviklingsbistand. For det andet bør disse vurderinger sættes ind i en større politisk og international sammenhæng, således at kommissionen også vil kunne påpege fremtidige udfordringer for bistandspolitikken og konsekvenser af dansk bistands indvirkning på udviklingslandenes udviklingsmuligheder.

Den del af kommissionens arbejde, der involverer en kortlægning af den danske bistand, kan med rette inspireres af den tidligere kommissions arbejde. Kommissionen vil på den baggrund blandt andet skulle konkludere og komme med anbefalinger inden for forhold som:

- Målsætningen for dansk udviklingsbistand
- Omfanget af udviklingsbistanden
- Multilateral/bilateral bistand
- Programsamarbejde/projektsamarbejde
- Personelbistand
- Bistandsadministrationen
- Udviklingsforskning
- Tværgående hensyn
- Prioriterede indsatsområder

Som en del af dette arbejde vil det falde naturligt at kommissionen iværksætter en høring, hvorved en lang række private organisationer, institutioner og ministerier m.v. kan ytre deres syn på bistandsarbejdet med udviklingslandene.

Den anden del af kommissionens arbejde bør som nævnt være at sætte ovennævnte vurderinger ind i en større politisk og international sammenhæng. Kom-

missionen bør således relatere sine vurderinger til mere overordnede overvejelser i forhold til specifikke politikområder inden for udviklingsbistanden. Som på andre politikområder finder der inden for udviklingspolitikken realpolitiske skift sted, som enten midlertidigt eller mere permanent ændrer såvel den nationale som den internationale politiske dagsorden. Udfordringerne for udviklingslandene har af den grund gennem blot de seneste år ændret sig, og nye forhold gør sig gældende for landenes udvikling. Dette bør kommissionens belyse. Kommissionens arbejde skal i den henseende ses i sammenhæng med en tendens til, at der inden for udviklingsområdet vil være visse indsatsområder eller tilgange, der tilsyneladende fanger alle donorers opmærksomhed. Sådanne »modetendenser« kan være hensigtsmæssige og gavnlige for ulandenes udvikling. Andre gange vil det gavne kvaliteten i ulandsbistanden, hvis konsekvenserne af disse tendenser bliver belyst og diskuteret ud fra et langsigtet perspektiv og i et mere kritisk lys i forhold til såvel nationale som internationale indsatsler.

Udviklingskommissionen vil skulle belyse sådanne særlig toneangivende indsatsområder. Men også udvalgte indsatsområder, som synes umiddelbart glemt eller tabt af den politiske dagsorden, skal inddrages i kommissionens arbejde. Dermed kan man sikre, at dansk bistand ikke lader sig styre af »modeluner«, og af den grund muligvis foranledige nedprioriteringen af andre, måske mere hensigtsmæssige indsatsområder.

Af forslag til forhold, som det i den sammenhæng vil være relevant at belyse, kan nævnes:

- *Udenrigspolitisk instrument*: Udviklingsbistanden er gennem de senere år i stigende grad blevet anset for et udenrigspolitisk instrument frem for et udtryk for global solidaritet og ansvarlighed. Dette skift bør belyses og konsekvenserne af denne ændring diskuteres.
- *Terror*: Fokuset på terrorbekæmpelse er et politisk skift, der i stigende grad gør udviklingsbistanden til en del af den nationale og den internationale sikkerhedspolitik. Dette har konsekvenser for bistandens udmøntning og ulandenes rolle og muligheder i det internationale samfund. Denne udvikling af den udviklingspolitiske dagsorden samt Danmarks rolle

heri bør diskuteres og analyseres som en del af kommissionens arbejde.

- *Hiv/aids*: Særlig i Afrika har hiv/aids-epidemien forårsaget markante ændringer på såvel de nationale som de lokale strukturer. Det er vigtigt at få belyst, om det bør få betydelige konsekvenser for den måde, den fremtidige bistand ydes på i forhold til særligt ramte regioner.
- *Handel*: Blandt andet som en konsekvens af globaliseringen udgør de ulige handelsforhold en stadig stigende udfordring for ulandenes udvikling. Det er derfor vigtigt at vurdere, om dette forhold i relation til dansk bistand på nuværende tidspunkt, men også på længere sigt vil stille nye krav til den danske udviklingsbistand og -indsats.
- *Gældslettelse*: Gældslettelsen er et politisk område, der synes i højere grad at måtte vige pladsen på den politiske dagsorden til fordel for andre områder i udviklingsdebatten. En udviklingskommission vil således i den sammenhæng have til opgave at belyse, hvorledes Danmark fortsat kan yde en indsats på området, og om det er nødvendigt at øge og forbedre denne indsats.
- *Nærområde*: Nationalt så vel som internationalt er der kommet øget fokus på nærområdeindsatser. Denne indsatsform åbner for nye muligheder for dansk udviklingsbistand. Konsekvenserne og mulighederne af denne indsatsform bør derfor belyses. De nævnte forhold er kun forslag, og det vil være kommissionens opgave endeligt at klarlægge, hvilke tendenser og forhold der skal belyses.

Sammensætning af kommissionen

Sammensætningen af kommissionen bør ske under hensyntagen til at opnå den størst mulige mangfoldighed og kompetence inden for udviklingsområdet. Det er ligeledes vigtigt at sikre, at kommissionens medlemmer repræsenterer såvel statslige som ikkestatslige instanser.

Frist for gennemførelse af kommissionens arbejde

Frist for gennemførelse af kommissionens arbejde bør være primo 2008, således at kommissionens konklusioner og anbefalinger kan inddrages i den efterfølgende femårsplan.

Skriftlig fremsættelse

Jann Sjursen (KD):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en udviklingskommission.
(Beslutningsforslag nr. B 109).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.